

1. O’qituvchilar uchun doimiy malaka oshirish kurslari tashkil qilish, xususan, raqamli texnologiyalar va interaktiv metodlar bo’yicha.

2. Ta’lim muassasalarida raqamli infratuzilmani rivojlantirish, masalan, yuqori tezlikdagi internet va zamonaviy qurilmalar bilan ta’minlash.

3. O’quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda moslashuvchan dars rejalarini ishlab chiqish.

4. Davlat va xususiy sektor hamkorligida ta’lim texnologiyalarini moliyalashtirish, ayniqsa, kam ta’minlangan hududlarda.

Xulosa shuki, pedagogikada ta’lim olishning zamonaviy usullari ta’lim sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalar, interaktiv metodlar va shaxsiy yondashuv o’quv jarayonini yanada samarali, qiziqarli va har bir o’quvchiga moslashtirilgan qiladi. Shu bilan birga, ushbu usullarni keng joriy qilish uchun infratuzilma, moliyaviy resurslar va malakali kadrlar zarur. Kelajakda ta’lim sohasida innovatsiyalarni qo’llashni davom ettirish orqali global talablarga mos keluvchi bilimdon avlodni tarbiyalash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. Wang, S., & Zhang, D. (2020). The Impact of Digital Technologies on Education: Opportunities and Challenges. *Journal of Educational Technology*, 15(3), 45-56.
2. Johnson, L., & Smith, R. (2021). Artificial Intelligence in Education: Personalizing Learning Experiences*. *AI in Education Review*, 12(4), 23-34.
3. Bell, S. (2019). Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the Future. *Educational Leadership*, 77(2), 39-45.
4. Clark, D. (2022). Adaptive Learning Systems: Enhancing Personalized Education. *International Journal of Learning Technologies*, 18(1), 12-20.
5. Ernazarova G.O. Bo’lajak o’qituvchilarda pedagogic kompetentsiyalarni shakllantirish/ Mug’allim respublika ilmiy-metodik jurnal, 2023 yil йил. 2-soni, . –Б.139-144 (ISSN 2181- 7138)

ZAMONAVIY TA’LIMDA YANGI PARADIGMALAR

p.f.d (DSc), prof. **Ernazarova Gulnora Oblaqulovna**

Chirchiq davlat pedagogika universiteti professori,

Ergasheva Mohinur

Chirchiq davlat pedagogika universiteti magistranti,

Email: gulnora-ernazarova@mail.ru

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy ta’limdagi yangi paradigmalarni ta’lim jarayonidagi o’rnini tahlil qilindi, shuningdek, raqamli transformatsiya, shaxsiy yondashuv, interaktiv o’qitish metodlari, sun’iy intellekt va global ta’lim tendensiyalarining ta’lim tizimlariga ta’siri haqida mulohazalar asosida yangi paradigmalarning afzalliklari, kamchiliklari va ularni amaliyotda qo’llash bo’yicha tavsiyalar keltirildi. Maqola ta’lim sohasi mutaxassislari, pedagoglar va tadqiqotchilar uchun foydali manba sifatida xizmat qiladi.

Kalit so’zlar: zamonaviy ta’lim, yangi paradigmalar, raqamli transformatsiya, shaxsiy yondashuv, interaktiv o’qitish, sun’iy intellekt, global ta’lim, innovatsiya, moslashuvchan ta’lim.

NEW PARADIGMS IN MODERN EDUCATION

PhD (DSc), Prof. **Ernazarova Gulnora Oblaqulovna**

Professor, Chirchik State Pedagogical University,

Ergasheva Mohinur

Master's student, Chirchik State Pedagogical University,

Email: gulnora-ernazarova@mail.ru

Abstract: This article analyzes the place of new paradigms in modern education in the educational process, and also provides recommendations for their application in practice, based on considerations of the impact of digital transformation, personalized approach, interactive teaching methods, artificial

intelligence and global education trends on education systems. The article serves as a useful resource for education professionals, educators and researchers.

Keywords: modern education, new paradigms, digital transformation, personalized approach, interactive learning, artificial intelligence, global education, innovation, flexible learning.

НОВЫЕ ПАРАДИГМЫ В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАНИИ

д.п.н., профессор Эрнazarova Гульнора Облакуловна
Профессор Чирчикского государственного педагогического университета,
Эргашева Мохинур
Магистратура Чирчикского государственного педагогического университета,
Email: gulnora-ernazarova@mail.ru

Аннотация: В данной статье анализируется место новых парадигм в современном образовании в образовательном процессе, а также рассматриваются их преимущества и недостатки, а также даются рекомендации по их практическому применению, основанные на анализе влияния цифровой трансформации, персонализированного подхода, интерактивных методов обучения, искусственного интеллекта и глобальных образовательных тенденций на системы образования. Статья представляет собой полезный ресурс для специалистов в области образования, педагогов и исследователей.

Ключевые слова: современное образование, новые парадигмы, цифровая трансформация, персонализированный подход, интерактивное обучение, искусственный интеллект, глобальное образование, инновации, гибкое обучение.

Zamonaviy dunyoda ta’lim sohasi global ijtimoiy, iqtisodiy va texnologik o’zgarishlar ta’sirida jadal rivojlanmoqda. An’anaviy ta’lim modellari endi 21-asr talablariga to’liq javob bera olmaydi, bu esa yangi ta’lim paradigmalarini shakllantirdi. Ushbu paradigmalariga raqamli texnologiyalar integratsiyasi, shaxsiy yondashuv, interaktiv metodlar va global ta’lim tendensiyalari kiradi.

Zamonaviy ta’limdagi yangi paradigmalarini quyidagicha tahlil qilib, ularning afzalliklari, kamchiliklari va amaliy qo’llanilishini ko’rib chiqamiz:

Raqamli transformatsiya ta’lim sohasidagi eng muhim paradigmalardan biridir. Onlayn platformalar, masofaviy ta’lim va raqamli resurslar ta’lim jarayonini yanada moslashuvchan va keng qamrovli qildi. “Google Classroom”, “Moodle” va “Edmodo” kabi platformalar o’qituvchilarga darslarni masofadan tashkil qilish va o’quvchilar bilan real vaqtda muloqot qilish imkonini beradi [1].

Sun’iy intellekt (AI) asosidagi vositalar ta’limda inqilobiy o’zgarishlarni keltirib chiqarmoqda. Masalan, AI o’quvchilarning bilim darajasini tahlil qilib, ularga moslashgan o’quv rejalarini taklif qiladi. “Smart Tutoring” tizimlari o’quvchilarning zaif tomonlarini aniqlab, shaxsiy mashqlar orqali ularga yordam beradi [2]. Biroq, raqamli transformatsiya infratuzilma va resurslar cheklovlari tufayli hamma mamlakatlarda teng darajada qo’llanilmaydi.

Shaxsiy yondashuv zamonaviy ta’limning asosiy paradigmasi sifatida qaralmoqda. An’anaviy “hamмага bir xil” yondashuvi o’rniga, har bir o’quvchining o’ziga xos ehtiyojlari, qiziqishlari va o’quv uslubiga mos ta’lim berish muhim ahamiyat kasb etmoqda. “Moslashuvchan ta’lim” (Adaptive Learning) tizimlari o’quvchilarning individual xususiyatlariga mos dars mazmunini taqdim etadi [3].

Masalan, Khan Academy va Coursera kabi platformalar o’quvchilarga o’z sur’atida o’rganish imkonini beradi. Bu yondashuv o’quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va ta’lim samaradorligini yaxshilaydi. Biroq, shaxsiy yondashuvni joriy qilish uchun o’qituvchilarning maxsus tayyorgarligi va zamonaviy texnologiyalarga kirish imkoniyati talab etiladi.

Interaktiv o’qitish metodlari o’quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi va ularning tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va jamoaviy ishlash ko’nikmalarini rivojlantiradi. “Muammoga asoslangan o’qitish” (Problem-Based Learning, PBL) va “loyiha asosidagi ta’lim” (Project-Based Learning) kabi metodlar o’quvchilarni real hayot muammolarini hal qilishga o’rgatadi [4].

Masalan, loyiha asosidagi ta’limda o’quvchilar guruhlarda ishlaydi va amaliy loyihalar orqali bilimlarni qo’llashni o’rganadi. Bu metod o’quvchilarda ijodkorlik va mustaqil fikrlashni rivojlantiradi, lekin o’qituvchidan yuqori malaka va ko’proq vaqt talab qiladi.

Globalizatsiya ta’lim sohasida yangi paradigmalarni shakllantirdi. Xalqaro ta’lim standartlari, masalan, PISA (Programme for International Student Assessment) kabi tashabbuslar, mamlakatlar o’rtasida ta’lim sifatini taqqoslash va yaxshilash imkonini beradi [5]. Shuningdek, global ta’lim tendensiyalari o’quv dasturlariga ko’p madaniyatli yondashuv va global kompetensiyalarni kiritishni talab qilmoqda.

Masalan, UNESCO’ning “Ta’lim 2030” dasturi barqaror rivojlanish va global fuqarolikni targ’ib qiluvchi ta’lim tizimlarini rivojlantirishga qaratilgan. Bu paradigma ta’limni faqat milliy darajada emas, balki global miqyosda rivojlantirishga xizmat qiladi.

Sun’iy intellekt ta’limdagi yangi paradigmalarning muhim tarkibiy qismiga aylandi. AI nafaqat o’quv jarayonini shaxsiylashtirishda, balki ta’lim muassasalarini boshqarishda ham qo’llanilmoqda. Masalan, AI asosidagi tahlil vositalari o’qituvchilarga o’quvchilarning muvaffaqiyatini bashorat qilish va ta’lim strategiyalarini optimallashtirishda yordam beradi [6].

Biroq, AI’ning ta’limda qo’llanilishi axloqiy masalalarni ham keltirib chiqaradi, masalan, ma’lumotlar maxfiyligi va tengsizlik muammolari. Shu sababli, AI’ni ta’limda qo’llashda muvozanatli yondashuv zarur.

Zamonaviy paradigmalarning quyidagi afzalliklari mavjud:

-Moslashuvchanlik- raqamli platformalar va shaxsiy yondashuv har bir o’quvchiga mos ta’lim imkonini beradi.

- O’quvchilar faolligi - interaktiv metodlar o’quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi.

- Global integratsiya -global ta’lim tendensiyalari xalqaro hamkorlik va raqobatbardoshlikni oshiradi.

Shu sababli zamonaviy ta’lim paradigmalarini joriy qilish samarali. Ularni muvaffaqiyatli qo’llash uchun quyidagi choralar ko’rilishi lozim:

1. O’qituvchilar uchun raqamli savodxonlik va interaktiv metodlar bo’yicha doimiy treninglar tashkil qilish.

2. Ta’lim muassasalarida zamonaviy infratuzilma (yuqori tezlikdagi internet, qurilmalar) yaratish.

3. Shaxsiy yondashuvni ta’minlash uchun moslashuvchan ta’lim tizimlarini joriy qilish.

4. Davlat va xususiy sektor hamkorligida ta’lim texnologiyalarini moliyalashtirish.

5. AI va boshqa texnologiyalarni qo’llashda axloqiy me’yorlar va ma’lumotlar maxfiyligiga rioya qilish.

Demak, xulosa shuki, zamonaviy ta’limdagi yangi paradigmalar ta’lim jarayonini yanada samarali, moslashuvchan va global talablarga mos qilmoqda. Raqamli transformatsiya, shaxsiy yondashuv, interaktiv metodlar va sun’iy intellekt ta’limning kelajagini belgilaydi. Shu bilan birga, ushbu paradigmalarini joriy qilishda infratuzilma, moliyaviy resurslar va malakali kadrlar zarur. Ta’lim sohasida innovatsiyalarni davom ettirish orqali global raqobatbardoshlikka ega, bilimdon va ijodkor avlodni tarbiyalash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. Wang, S., & Zhang, D. (2020). The Impact of Digital Technologies on Education: Opportunities and Challenges. *Journal of Educational Technology*, 15(3), 45-56.

2. Johnson, L., & Smith, R. (2021). Artificial Intelligence in Education: Personalizing Learning Experiences. *AI in Education Review*, 12(4), 23-34.

3. Clark, D. (2022). Adaptive Learning Systems: Enhancing Personalized Education*. *International Journal of Learning Technologies*, 18(1), 12-20.

4. Bell, S. (2019). Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the Future. *Educational Leadership*, 77(2), 39-45.

5. Ernazarova G.O. Formation of technological competence in future educators./ наука и инновации/международный научный журнал выпуск тома 2. 1 ноябрь 2023. пиф 8.26 ISSN: 2181-3337 scientists.uz.473-477 c.

6. Ernazarova G.O. Pedagogik mutaxassislar tayyorlashni aksiologik yondashuv asosida tashkil etishning ahamiyati/ Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari respublika ilmiy jurnali. ISSN: 2181-1342.1-son. 2025. 18-23 betlar.

AKSIOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA TA’LIMNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI

p.f.d (DSc), prof. **Ernazarova Gulnora Oblaqluvna**
Chirchiq davlat pedagogika universiteti professori,